dr. Magyar Elemér

Széles körű

VISSZHANG - LXIX. évfolyam, 36. szám, 2025. szeptember 5.

Kemény Ádám *Alkotmányos víziók* című írása szerint „egyértelműen kijelenthető, hogy az ún. négyötödös szabály egészen a 2011-ben megszavazott fideszes Alaptörvény hatálybalépéséig érvényben volt, és alapvető korlátot szabott (volna) a törvénytelen alkotmányozási szándékoknak” (*ÉS,* 2025/ 33., aug. 15.).

Gadó Gábor a *Négyötödösről* című írásában ellenben azt állítja, hogy ez a szabály az Alaptörvény elfogadása előtt hatályát veszítette (*ÉS,* 2025/34., aug. 22.).

Kemény Ádám erre reagáló, írásában (*A négyötödösről*, *ÉS*, 2025/35., aug. 29.) megismétli, hogy szerinte a „négyötödös” szabály 1998 után is hatályos maradt, vagyis annak kétharmaddal történt kihúzása az Alkotmányból „könnyűszerrel minősíthető a joggal való visszaélésnek, rosszhiszemű joggyakorlásnak”, így – állapítja meg –„tetten érhető az új Alaptörvény közjogi érvénytelensége”. Mindez azonban a nem szakértő olvasó számára nem több mint egy érdekes jogi purparlé, mert vajon ki hivatott ezt a vitát joghatályosan, megfellebbezhetetlenül eldönteni? Jogos a kérdés a jelenlegi köztársasági elnök személyének, az Alkotmánybíróság összetételének és mindebből következő feltételezhető állásfoglalásuknak az ismeretében.

Gadó Gábor a megoldást egyénként abban látja, hogy az érdemi változtatáshoz sem „jogtechnikai kibúvókra (…), hanem a jelenlegi ellenzéki pártok javaslatait rögzítő közös szabályozási koncepció közzétételére lenne szükség”. Minderről nekem azonban a Kádár-rendszerben is előszeretettel hangoztatott butuska közhely jut eszembe a „széles körű társadalmi összefogás” szükségességéről, ami persze nagyon jól hangzott, de sose valósult meg.

A szerző „a jelenlegi ellenzéki pártok” megnevezésénél arra a több tucatnyi bejegyzett pártra gondol, amelyik ellenzékinek nevezi magát? Vagy csak akik bejelentették (bejelentik) választási indulási szándékukat? És miért a „jelenlegi”? Hiszen lehet, sőt mi több, igen valószínű, hogy a jövő évi választások alaposan átírják a pártok listáját is. S egyáltalán miért csak pártok? (Civil szervezetek, egyházak, szakszervezetek, MTA stb. miért nem?) Ja, és persze miért is fogadnának el ezek a sokféle színű, érdekű, felfogású tömörülések bármilyen közös szabályozási koncepciót?

Végezetül azon is érdemes elgondolkodni, miért „jogtechnikai kibúvó” az, hogy ha egy, a Gadó Gábor szerint is az „EU-tagsággal vállalt” jogállami kritériumoknak meg nem felelő, az Emberi Jogok Európai Egyezményét sértő Alaptörvényt nem fogadunk el?

Csakhogy itt megint visszajutunk ahhoz a dilemmához, hogy kinek van joga ezt az egyezménysértést tényszerűen, megfellebbezhetetlenül kimondani. Vagyis az egyetlen lehetőség a változtatásra mégis a Tisza Párt kétharmados győzelme?